

ת"פ 12596/01/15 - מדינת ישראל נגד י ל - בעצמו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 12596-01-15 מדינת ישראל נ' ל

בפני
בעניין: כבוד השופטת דנה מרשק מרום
מדינת ישראל - באמצעות פמ"מ וע"י עו"ד
אביטל פינק

המאשימה

נגד

י ל - בעצמו וע"י עו"ד גלעד כצמן

הנאשם

גזר - דין

כתב-האישום

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של **סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה** לפי סעיף 232(2) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 [להלן: "חוק העונשין"], **הפקרה לאחר פגיעה** לפי סעיף 64א(א) לפקודת התעבורה, תשל"א - 1971 [להלן: "פקודת התעבורה"] ו**הפרעה לשוטרי** לפי סעיף 275 לחוק העונשין.

2. במסגרת הסדר הטיעון הוסכם, כי לעניין נסיבות ביצוע העבירה, מתקיים האמור בסעיף 40ט(א)(9) לחוק העונשין בדבר קרבה לסייג של אי-שפיות, וכן כי הנאשם יישלח לקבלת תסקיר שירות המבחן.

3. מעובדות כתב האישום המתוקן עולה, שביום 11.11.14, קרוב לשעה 7:00, נהג הנאשם ברכב ששכר בכביש 2 לכיוון דרום.

לפני מחלף וינגייט (הסמוך לנתניה) החל הנאשם, מסיבה שאינה ידועה, לנסוע במהירות גבוהה על שול ימין. שוטרים אשר חלפו במקום בניידת משטרה הבחינו בנהיגתו של הנאשם וכרזו לו לעצור, אך הנאשם לא נענה להוראותיהם והמשיך בנסיעתו הפרועה, בעוד השוטרים דולקים אחריו.

במהלך נסיעתו, לאחר שהבחין בניידת המשטרה שכרזה לו לעצור, סטה הנאשם, במספר הזדמנויות, אל עבר הניידת באופן שסיכן את הנוסעים בה וגרם לכלי רכב אחרים שנסעו בכביש באותה עת לסטות

ממסלולם.

במהלך המרדף אחריו, חצה הנאשם באור אדום את צומת גלילות וצומת נוסף בדרך נמיר.

המרדף המשיך עד לתל אביב, שם פנה הנאשם ימינה מכביש 2 לרחוב ש"י עגנון, והמשיך לכיוון צומת הרחובות רוקח ואבן גבירול.

אותה עת, נסע אזרח בשם אילן גולן ברכבו בשדרות רוקח בתל אביב לכיוון מערב, ועצר באור אדום בצומת הרחובות רוקח ואבן גבירול. כשהתחלף הרמזור לאור ירוק, החל גולן בנסיעה איטית לכיוון מערב. הנאשם, אשר לא חדל מנהיגתו הפרועה באותה עת וחצה את הצומת באור אדום בכיוון נסיעתו, התנגש עם רכבו בחלקו הקדמי של רכבו של גולן.

מיד לאחר הפגיעה האמורה, נסע הנאשם במהירות לאחור, פנה ימינה והמשיך בנהיגתו הפרועה לכיוון נמל תל אביב, מבלי שעמד על תוצאות התאונה ומבלי שהזעיק עזרה, בעוד ניידת משטרה דולקת אחריו. עם הגיעו לחניון נמל תל אביב, נטש הנאשם את הרכב וברח בריצה מן המקום, עד אשר נלכד על ידי אזרחים ושוטרים שהגיעו למקום.

כתוצאה מהפגיעה ברכבו של גולן, נגרמו לרכב נזקים רבים והוא הוכרז כבעל נזק בלתי הפיך ("total-loss").

תסקיר שירות המבחן

4. מהתסקיר שהתקבל ביום 29.5.16 עולה, כי הנאשם בן 39, אב לילד בן 5.

אביו ניהל את מכללת תל חי, היה מרכז המשק בקיבוץ כפר גלעדי ועובד כיום כמנהל בית קירור וסמנכ"ל בפיתוח הגליל. אמו עובדת כמנהלת חשבונות במלון כפר גלעדי. הקשר עם הוריו תואר כ תקין.

לפני מספר שנים ניהל מערכת יחסים זוגית, ממנה נולד בנו, כאשר כבר בשלבי ההיריון נפרדו בני הזוג והנאשם לא נרשם כאב בתעודת הזהות. בנו מתגורר עם האם ביפו, ובמשך השנים הנאשם לא שמר על קשר יציב עם בנו. במהלך השנה האחרונה נפגש עם בנו בקביעות אחת לשבוע, כאשר הקשר עם בנו מעניק לו, לדבריו, תחושת משמעות.

הנאשם, אשר גדל בקיבוץ כפר גלעדי, השלים 12 שנות לימוד עם בגרות מלאה. אובחן כלוקה בהפרעת קשב וריכוז, בגינה קיבל התאמות בלימודיו. עשה שנת שירות ובהמשך גויס לשירות צבאי מלא, תחילה כלוחם חי"ר בנח"ל ובהמשך עבר לתפקיד בחיל המודיעין בשל בעיות פיסיות. הנאשם מסר, כי במסגרת שירותו הצבאי חווה אירועים קשים, אשר הותירו בו תחושות של מתח ולחץ שליוו אותו בשנים שלאחר השירות.

לאחר שחרורו מהצבא, עבד במשך שנה בחקלאות בקיבוץ כפר גלעדי. לאחר מכן טייל ועבד כשנה

בארצות הברית.

מאז שחזר ובמהלך השנים הבאות, התקשה לשמור על תפקוד יציב ולמצוא תחום התפתחות מקצועי. הנאשם ניסה להשלים תואר אקדמאי בתחומים שונים ובמסגרות לימוד שונות, אך לא הצליח להשלים את לימודיו, ובתקופות אלו עבד בעבודות מזדמנות.

הנאשם תיאר, כי ברקע לקשייו התפקודיים עומדת נכות נפשית. משנת 2011 הוא מקבל קצבת ביטוח לאומי, ומשנת 2013 מקבל קצבת נכות רפואית בשיעור של 40% לצמיתות. לפני כשנה אובחן כלוקה בהפרעת ציקלותימיה, שהינה הפרעה אפקטיבית כרונית עם אפיזודות של מאניה-דיפרסיה. שיתף, כי בעבר התקשה לשמור על נטילת טיפול תרופתי יציב, בשל תופעות לוואי קשות וחשש מתיג חברתי.

בשנתיים האחרונות מטופל ב"ק.ט.ב.", מסגרת טיפולית בקהילה לנכי נפש, אשר לדבריו, תרמה לו להשלים עם מצבו. במסגרת זו מתגרר לבדו בדיר מגן ומלווה על ידי עו"ס ומדריכה שיקומית. כיום מצוי במעקב וטיפול פסיכיאטרי קבוע, במסגרת המרפאה לבריאות הנפש בטירת הכרמל, ומצבו יציב.

דו"ח רפואי מיום 12.4.16 שהומצא לשירות המבחן מעלה, כי מצבו הנפשי יציב תקופה ממושכת והוא מקפיד על נטילת הטיפול התרופתי.

דו"ח סוציאלי של המטפל בנאשם ב"ק.ט.ב." מיום 11.4.16 מעלה, כי הנאשם נקלט בדיר המוגן באפריל 2014. מחודש מאי 2015 הנאשם נמצא במצב מאוזן יחסי ונוטל טיפול תרופתי יעיל עבורו. צוין שעל פניו הנאשם בעל רמת תפקוד גבוהה, עצמאי בניידות ואחראי באופן חלקי על נטילת תרופותיו, אך מתקשה בפעולות יומיומיות, לרבות שמירה על סדר וניקיון, קניות וניהול תקציב. עוד הוסבר, שבעת שהנאשם מצוי במצב דיכאוני או מאני, תפקודו מתדרדר בכל המישורים. הנאשם משתף פעולה עם העו"ס והמדריכה השיקומית, אך במצבים של מאניה הוא מתנתק ומבטל פגישות. צוין שהטיפול בו כולל שיחות טיפוליות, אשר מטרתן לעזור בארגון פעולות יומיות של החזקת הדירה, ניהול התקציב והגברת המוטיבציה לשיקום, וכי בשבועות האחרונים עובד בעבודה מוגנת בחנות ספרים.

לחובת הנאשם עבר פלילי ותעבורתי, ובמסגרת תיקים קודמים השלים צווי של"צ ושולב בקבוצות טיפוליות בשירות המבחן. הנאשם התמיד לרוב בהגעה לשיחות, אך התקשה לעתים לעמוד בתנאי המסגרת, לתת אמון בקבוצות ולשתף בפתיחות בעולמו הפנימי. להתרשמות השירות, הנאשם נתרם מההליכים הטיפולים ובהדרגה הצליח לגעת בחלקים תוקפניים בהתנהגותו.

באשר לאירוע נושא כתב-האישום, אישר הנאשם חלקית את המיוחס לו. תיאר, כי יום לפני האירוע שכר רכב באמצעותו רצה להספיק משימות רבות וערך נסיעות ארוכות מאזור המרכז לצפון וחזרה, תוך שישן מעט שעות. ביום האירוע נסע ליפו על מנת לקחת את בנו לגן, התעכב בפקק ועל מנת לעקפו

נסע על השוליים. הבחין בשוטרים שהורו לו לעצור, אולם חשש מהם בשל חוויות לא נעימות ואגרסיביות שחוה מול שוטרי תנועה. לכן המשיך בנסיעה מהירה מתוך מחשבה שאולי השוטרים יוותרו לו. הנאשם הכחיש שסטה עם רכבו במספר הזדמנויות אל עבר נידת משטרה ושגרם לרכבים אחרים בכביש לסטות ממסלול נסיעתם. עוד תיאר, כי לאחר שפגע ברכבו של גולן, עצר את הרכב ונסע לאחור, ורק לאחר שהבחין כי הפגיעה בו הייתה קלה, המשיך בנסיעתו. לדבריו, היה נתון באותה עת בהתקף מאני, ולמרות שהחל טיפול ומעקב פסיכיאטרי בטירת הכרמל, עדיין לא נטל את הטיפול התרופתי בצורה קבועה. שירות המבחן מתייחס בהמשך לחוות-דעת פסיכיאטרית מיום 7.4.15, אליה אתייחס עוד בהמשך, ממנה עולה, כי במהלך האירוע הנאשם היה במצב היפומאני שפגע בשיקול דעתו ובשיפוטו, אך לא הגיע למצב שלא היה אחראי למעשיו מבחינה משפטית.

להתרשמות שירות המבחן הנאשם לקח אחריות על מעשיו וגילה בדיעבד הבנה למשמעותם, אך נטה לתת הסברים להתנהלותו ולהשליך את האחריות על מצבו הנפשי תוך מזעור השלכות מעשיו.

לאחר שקילת גורמי הסיכון והסיכוי, הערכת שירות המבחן היא, כי קיים סיכון ברמה בינונית להישנות התנהגות דומה בעתיד, סיכון אשר יעלה במידה ולא ימשיך לשמור על יציבות במסגרת ההליך הטיפולי בו מצוי.

אמנם, אין לשירות המבחן המלצה טיפולית בעניינו, שכן הליכים טיפוליים במסגרת השירות לא מנעו חזרתיות של התנהלות פורצת גבולות, אך נראה כי הנאשם יוכל להיתרם מהמשך ההליך הטיפולי בו נמצא כיום, על מנת לשמור על יציבות במצבו הנפשי. הטלת מאסר בפועל עלולה לגרום להפסקת אותו הליך שיקומי ולהביא לנסיגה משמעותית במצבו הנפשי והתפקודי של הנאשם. על כן, מומלץ להטיל על הנאשם עונש מאסר בעבודות שירות, התחייבות ופיצוי לנפגע העבירה. בשל מצבו וקשייו בשמירה על תפקוד תעסוקתי תקין, מומלץ להימנע מתשלום קנס.

חוות הדעת פסיכיאטרית

5. לתיק בית-המשפט הוגשה חוות-דעת פסיכיאטרית מיום 7.4.15 שנערכה על-ידי פרופ' שמואל פניג, מנהל השירותים האמבולטוריים במרכז לבריאות הנפש שלוותה, בעקבות עתירת הסניגור עוד בתחילת ההליך לבדוק האם מרשו כשיר לעמוד לדין ואת מצבו הנפשי בעת ביצוע העבירות. חוות-דעת זו שימשה את ב"כ הצדדים בגיבוש ההסכמה בדבר הקרבה לסייג לאחריות פלילית, כחלק מנסיבות ביצוע העבירות.

על בסיס הסיכומים הרפואיים בעניינו של הנאשם ובדיקת המומחה, נראה כי הנאשם "לוקה בהפרעה ביפולרית (סוג 2) או ציקלותימיה, ומתוארים מצבים היפומאניים חוזרים", ואין עדות למצבים פסיכוטיים בעברו. כן נכתב, כי:

"הרושם הוא כי בעת האירוע היה שרוי באפיזודה היפומאנית, ללא עדות לאפיזודה מאנית סוערת, ללא עדות לפסיכוזה. ניכר כי פעל באימפולסיביות בגלל ההפרעה הנפשית, אולם היתה

לו תוכנית נסיעה עם תכנון זמנים סביר ואפשרי..., אין מדובר בתוכנית גרנדיוזית-פסיכוטית...

לפיכך:

1. אין ביכולתנו לקבוע בוודאות את מצבו נכון לזמן ביצוע העבירה, אולם מהתייחסותו לפרטי העבירה ובהעדר מחשבות שווא ספציפיות המתייחסות לנושא העבירה אנו מניחים שהיה אחראי למעשיו, קרי ידע להבחין בין טוב לרע ולא היה בהשפעת דחף לאו בר כיבוש. מאידך, אין ספק שבמהלך ביצוע העבירה היה במצב לא רגיל, היה במצב היפומני שפגע בשיפוטו אך לא הגיע לסף שלא היה אחראי למעשיו מבחינה משפטית...

4. ...למרות שמבחינה פורמלית הנבדק אחראי למעשיו, ויודע להבדיל בין טוב לרע, הוא היה כנראה במצב חולני (קרוב לוודאי היפומאניה) שפגעה בשיפוטו ולכן אנו ממליצים לבית-המשפט להתחשב בכך בשלב הענישה. (פרק סיכום והמלצות).

ראיות לעונש

ראיות מטעם התביעה

6. גיליון הרישום הפלילי (ת/1) מעלה, כי לחובת הנאשם 3 הרשעות בעבירות רכוש והפרעה לשוטרי.

בשנת 2009 הורשע בבית משפט השלום בירושלים בעבירות של גניבת רכב והפרעה לשוטרי והוא נדון לשל"צ וצו מבחן; בשנת 2010 הורשע בבית משפט השלום בצפת בעבירה של החזקת נכס חשוד כגנוב והוא נדון לשל"צ וצו מבחן; בנובמבר 2013 (כשנה לפני ביצוע העבירות בתיק דנן) הורשע בבית משפט השלום בעכו בביצוע עבירות של גניבה וניסיון להונאה בכרטיס אשראי והוטלו עליו עונשי מאסר על תנאי וקנס.

גיליון הרישום התעבורתי (ת/2) מעלה, כי לנאשם מספר הרשעות, בין השאר בגין עבירה של נהיגה באור אדום.

ראיות מטעם ההגנה

7. אביו של הנאשם, מר ע ל, תיאר את תולדות המשפחה והסביבה החברתית בה גדל הנאשם. אביו של הנאשם שימש כסגן-אלוף בצבא, היה אחראי על ענף החקלאות בקיבוץ כפר גלעדי, וניהל את מכללת תל-חי קרוב לחמש שנים.

במהלך השירות הצבאי של הנאשם, הבחינו ההורים שהוא נתון בלחצים ומתמודד עם קשיים, לאחר שהיה מעורב בהיתקלויות ירי בלבנון. עם סיום השירות הצבאי ניסו לסייע לבנם ככל יכולתם, אך הוא לא הצליח להתמיד במסגרת תעסוקתית או לימודית, וכן התייעצו עם מספר פסיכיאטרים ורופאים. בנוסף,

שכרו שירותיו של עורך-דין על-מנת שיכירו בבנם כמי שנפגע במהלך שירותו הצבאי, אך הנאשם לא שיתף פעולה.

לפני כשנתיים וחצי מצאו דיור מוגן בארגון "ק.ט.ב.". כיום מצבו התייצב, הוא נוטל תרופות, וניתן להתקדם בנושאים הקשורים לדיור המוגן, סל השיקום והביטוח הלאומי. כהוריו של הנאשם הם חוששים שעונש מאסר בפועל אשר יקטע את תהליך השיקום יביא למסלול הרסני ואובדני.

8. אמו של הנאשם, גב' י ל, הקריאה ממכתב שכתבה ותיארה, כי מאז השחרור מהצבא הנאשם מחפש את מקומו, כשמצבו הנפשי יודע עליות ומורדות. בעבר, לא נחשפו להפרעה של דו-קוטביות ממנה סובל בנה, ורק לפני 4 שנים עם הפניה לביטוח לאומי החל להתברר מצבו. כיום, הנאשם מטופל עם כדורים שמאזנים אותו ומלווה על-ידי רופא ועובד סוציאלי.

9. מר אהוד שחורי, עובד סוציאלי בתחום השיקום של נפגעי נפש למעלה מעשור ועובד בארגון "ק.ט.ב." כ- 3 שנים, מלווה את הנאשם כחצי שנה לפני האירוע הפלילי. בתקופה זו, הנאשם לא היה מאוזן ובתחילת תהליך טיפול תרופתי, לאחר שבמשך שנים סירב לקחת תרופות. ההסתבכות בפלילים היוותה טריגר לכך שהנאשם הובא למיון פסיכיאטרי ואובחן עם הפרעה נפשית - ציקליתמיה - שהיא הפרעת אישיות של מצב רוח (ולא הפרעה בי-פולרית). בשלב זה הותאם לו טיפול חדש שמסייע לו, אם כי עדיין קיימים קשיי תפקוד הקשורים במצבו הנפשי. במהלך התקופה שהוא מלווה את הנאשם, הוא נפגש עימו בתדירות של פעם בשבוע בדירתו, מתרשם שהוא נמצא במגמת עלייה, וניכר שהנאשם עושה מאמצים לשיקום. הנאשם מלווה בנוסף על-ידי מדריכה בתדירות של פעמיים בשבוע, משולב בתעסוקה מוגנת ומרוויח כ- 20 ₪ עבור 4 שעות.

מר שחורי תיאר, כי ערך תהליך עיבוד העבירות עם הנאשם מהפך הפסיכולוגי ולהערכתו, הנאשם מבין את מה שעשה ומודע לכך שעליו לקבל עונש. עם זאת, הוא חושש מאד למצבו של הנאשם וסבור שמאסר עלול להיות הרסני עבורו. לנאשם נכונות להליך שיקום, ועל רקע האמביוולנטיות של הנאשם, סבור הוא כי ה"שוט" הקיצוני של בית-המשפט יכול לסייע לו להתמיד בשיקום.

10. הוגש מכתב (נ/1) אשר נכתב על-ידי עו"ס שחורי ביום 3.10.14 (כחמישה שבועות לפני האירוע הפלילי), בו הוא פנה לפסיכיאטרית שטיפלה בנאשם. בעדותו בבית-המשפט הסביר העו"ס, כי כתב את המכתב לאחר שראה שמצבו של הנאשם מתדרדר: הוא נעלם לפרקים ללא כל הסבר, עבר תקופות בהן טייל ללא הפסקה בכל הארץ, דירתו היתה באי-סדר מוחלט, ולעומת זאת לעיתים לא יצא מהבית במשך מספר ימים, לא קם מהמיטה ובקושי פתח את הדלת. העו"ס העריך שהנאשם אינו מאוזן וזקוק לבדיקה על-ידי הפסיכיאטרית בדחיפות, שכן תקופות המעברים בין מצבים מאניים ודכאוניים מסוכנים מאד, והוא חשש שהנאשם ינסה לפגוע בעצמו. מהמכתב עולה, כי הנאשם סיפר לו על מקרים קודמים בהם היה במצב מאני וביצע עבירות, והעיד על נהיגה פרועה ומסוכנת בשבועות אלו כשהסיע את אביו.

במכתב ציין העו"ס, כי ניכר קושי בשיפוט תקין, קפיצה מנושא לנושא בקצב מהיר וחוסר ריכוז. בתקופה זו, הנאשם לא נטל את הטיפול התרופתי באופן סדיר וסירב ללכת עם העו"ס למיון פסיכיאטרי.

11. על-פי המסמכים שהגיש הסניגור, הנאשם הגיע לבדיקה דחופה ביום 12.10.14 (כחודש לפני האירוע הפלילי) ונבדק על-ידי הפסיכיאטרית ד"ר ברשטיין (נ/4). דיווח, כי חודש לפני כן הפסיק טיפול תרופתי על דעת עצמו, ובהדרגה חלה ירידה במצב הרוח ובתפקוד תוך הזנחה עצמית. הוא חזר לטיפול התרופתי, ותוך זמן קצר חל לדבריו מהפך במצבו. הרופאה מציינת, כי הנאשם תיאר סימני היפומאניה שכללו נטייה לפעילות יתר, נסע לבקר את בנו בתדירות גבוהה יותר והמעיט בשעות השינה. במשך מספר ימים העלה את המינון התרופתי על דעת עצמו, ולדבריו, בשבוע האחרון חזר לעצמו.

בדיקת הרופאה העלתה כי אינו מגלה סימנים פסיכויטיים, ללא תכנים אובדניים ונוטה להכחשה של הסימנים החולניים שמפתח. הומלץ על הגדלת מינון תרופתי ומעקב במרפאה הסמוכה למקום מגוריו הנוכחי.

12. ביום 17.11.14, 6 ימים לאחר מעצרו בגין האירוע הנוכחי, הנאשם הובא על-ידי העו"ס לחדר מיון של מרכז לבריאות הנפש במעלה הכרמל (נ/2). דווח, כי חרף המלצות הפסיכיאטרית המטפלת, הנאשם אינו מקפיד על נטילת הטיפול התרופתי וכי בשבוע האחרון חלה החמרה במצבו הנפשי. הוא פיתח פעילות יתר, עצבנות עם צעקות, ומאז מעצרו מרבה לנסוע לתל-אביב ולבלות, אינו ישן בלילות, ובלילה האחרון ישן על ספסל בתל-אביב. הפסיכיאטר הבודק התרשם מפגיעה בשיפוט, המליץ על המשך טיפול תרופתי והנאשם זומן למעקב.

13. ביום 30.11.14, כשלושה שבועות לאחר מעצרו, הגיע הנאשם למרכז לבריאות הנפש מעלה כרמל למעקב אליו הוזמן (נ/3). הנאשם דיווח, כי החל בטיפול תרופתי 10 חודשים לפני כן, אך 3 חודשים לפני הביקור ניסה להפסיק את הטיפול ולראות כיצד הוא מסתדר בלעדיו, הרגיש ירידה במצב הרוח וחזר לטיפול. בנוסף דיווח על כך ששכר רכב, ישן מספר שעות, רצה לראות את בנו, נסע במהירות, נעצר על-ידי המשטרה ושוחרר. מסר, כי חזר לטיפול התרופתי, והוא התקבל למעקב.

14. הוגש מכתב נוסף מיום 17.5.12 מד"ר ליידרמן איליה, פסיכיאטר בצפת (נ/5) ולפיו, הנאשם מצוי אצלו במעקב מאז אמצע מרץ. צוין שלאור אנמנזה אובייקטיבית, כולל דיווח של הוריו והתרשמות הפסיכולוגית, מדובר בהפרעה אפקטיבית דו-קוטבית שנמשכת מעל לעשור ומתבטאת במצבי דיכאון חוזרים, שינת יתר ותיאבון מוגבר שמתחלפים במצבים היפומאניים, בהם מרגיש עודף מרץ, אינו ישן בלילות, נמצא בפעילות יתר ומבזבז כסף.

התרשם שהנאשם סובל מהפרעה ביפולרית והומלץ על שינוי בטיפול התרופתי. עוד צוין, כי לנאשם יכולת מוגבלת להשתלב בעבודה רגילה בשל אי-יציבות אפקטיבית ותפקודית במשך שנים רבות.

טיעוני הצדדים

15. ב"כ המאשימה חזר וציין שעל פי המוסכם בין הצדדים, במקרה דנן יחול האמור בסעיף 40 ט(א)(9) לחוק העונשין בדבר קרבה וסייג לאחריות פלילית.

פירט באשר לערכים המוגנים וציין, כי לנאשם יוחסה עבירת הפקרה בחלופה של רשלנות. כן הרחיב באשר לנסיבות המרדף שנערך אחרי הנאשם, לרבות בכביש בינעירוני ותוך חצייה של מספר צמתים באור אדום. הנאשם סטה עם רכבו לעבר נידות משטרה והאירוע הסתיים בתאונה עם רכב אחר כשהנאשם חצה צומת באור אדום. לאור קיומו של הסייג, עתירת המאשימה היא לקבוע מתחם עונש הולם שנמוך במעט מהמקובל במקרים דומים. ב"כ המאשימה התייחס לאמור בתסקיר, בו לא הוזכר קשר בין פוסט-טראומה מהצבא לבין נכותו, הנאשם הוכר כבעל נכות נפשית בשיעור של 40%, מתגורר בדיון מוגן כ- 7 חודשים עובר לביצוע העבירות דנן וחל שיפור במצבו לאחרונה. עוד הוסיף, כי הנאשם לא היה תחת השפעת תרופות בעת האירוע, למרות שהחל לפני כן במעקב פסיכיאטרי. לגישתו של ב"כ המאשימה, הנאשם עשה שימוש ציני באופן מסוים במצבו הנפשי. לחובתו מספר הרשעות, כשבכל פעם הוטלו עליו עונשים מותנים בלבד תוך התחשבות במצבו הנפשי.

באשר לחוות-דעת הפסיכיאטרית הדגיש, כי הנאשם היה במצב היפומאני (ולא מאני) בעת ביצוע העבירות, המדובר בהפרעת מצב-רוח בלבד, והתנהגותו באותו היום היתה בגדר תכנית הגיונית ולא מאנית.

בנסיבות רגילות, ראוי היה לטעון למתחם עונש הולם שנע בין 4 ל- 7 שנות מאסר, אך לאור הרקע הנפשי של הנאשם וההסכמה בין הצדדים על רקע הערתו של פרופ' פניג, עותרת המדינה למתחם ענישה שנע בין 24 ל- 55 חודשי מאסר. בהתחשב בנסיבותיו האישיות, מבוקש להעמיד את עונש המאסר בפועל בתחתית המתחם ולהטיל עליו פיצוי לנפגע העבירה, קנס, פסילה בפועל למשך שנים ופסילה על תנאי.

16. ב"כ הנאשם ציין שערך בדיקות רבות בטרם גובש ההסדר, ולטעמו הקרבה לסייג היא גדולה מאד, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בחוות-דעתו של פרופ' פניג. הנאשם מאבחן בצורה חד-משמעית, עובר מסע רפואי וטיפול במשך שנים ומוכר למערכת הרפואית והטיפולית.

לטענתו של הסניגור, הקרבה לסייג באה לידי ביטוי בכך ששיפוטו היה לקוי בעת ביצוע העבירה, וכן קיימת יכולת נמוכה להבין את הפסול במעשיו, בין השאר על רקע העובדה שבעת ביצוע העבירות לא היה באיזון תרופתי. נסיבות ביצוע העבירות מעידות על כך שהנאשם נבהל ללא סיבה ופעל ממניעים שאינם עברייניים.

הסניגור עתר למתחם ענישה שנע בין מאסר בעבודות שירות לבין שנת מאסר, ועל העונש להיות ממוקם בתחתית המתחם, כשאין לחובת הנאשם עבר פלילי או תעבורתי מכביד.

בנוסף, ביקש לקבוע עונש של מאסר בעבודות שירות גם על בסיס האמור בסעיף 40 לחוק העונשין, תוך חריגה מהמתחם על בסיס שיקום, כאשר כל הגורמים מצביעים על כך שהנאשם נמצא בהליך שיקומי ומאסר בפועל עלול לעצור את ההליך הטיפולי.

הסניגור הוסיף, כי אין לזקוף לחובת הנאשם העדרה של המלצה טיפולית, ויש לכבד את ההמלצה העונשית העולה בקנה אחד עם המלצות כל הגורמים המטפלים.

הסניגור הצהיר על הסכמה לפסילת רישיונו של הנאשם, כאשר רישיונו נפסל בהסכמה עד לתום ההליכים, והוא עתר לרמת ענישה שנעה בין 4 ל- 7 או 10 שנות פסילה וביקש למקם את הנאשם ברף התחתון. כן ביקש להשית עיצומים כספיים המצויים בהלימה למצבו הכלכלי של הנאשם.

17. בדברו לבית-המשפט תיאר הנאשם חוויות משירותו הצבאי והסביר מדוע הוא נבהל כשהוא מבחין בשוטרים. ציין שהיה בעל רישיון נהיגה במשך 20 שנים והיה נהג טוב, נתפס פעם אחת על מהירות ורישיונו נשלל לחודשיים. בתקופה בה התרחש האירוע היה בהתקף מאניה ורצה להספיק הכל.

סיפר שהוריו ביקשו ממנו במשך שנים שיפנה לביטוח הלאומי, אך הוא לא היה מעוניין לקבל כסף מהמדינה. תיאר שבדיוור המוגן בו נמצא יש יציבות, הוא מנסה לנהל אורח חיים נורמטיבי, העו"ס מגיע פעם בשבוע ומדריכה מגיעה אליו פעמיים בשבוע. ציין שהאירוע התרחש חצי שנה לאחר שהגיע לדיוור המוגן. תחילה עבד כחונך, ולאחר מכן עבד בקולנוע בעזרת ארגון "ק.ט.ב.". בחצי שנה האחרונה עובד בחנות ספרים פעמיים-שלוש בשבוע, ברשת חנויות שבהם עובדים פגועי נפש.

סיפר על בנו בן החמש וחצי, אותו לא ראה בשנות חייו הראשונות, אך בשנתיים האחרונות רואה אותו פעם בשבוע. הקשר חשוב לו מאוד ושינה אותו. הוסיף, שעונש מאסר שיוטל עליו יהיה הרסני לבנו, לו עצמו וגם להוריו.

הנאשם סיים באמירה שאינו אדם רגיל, כאשר רק בשנים האחרונות החל בהליך שיקומי ואובחן כסובל מהפרעה דו-קוטבית. הוא נתן את עצמו למדינה, סיכן את חייו בצבא וכך גם אביו, ומבקש את התחשבות בית-המשפט.

דין והכרעה

18. בהתאם להוראות תיקון 113 לחוק העונשין בסעיף 40ג(א), לצורך קביעת מתחם העונש ההולם יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

19. הנאשם במעשיו פגע באופן מוחשי במספר ערכים מוגנים, במרכזם הסיכון למשתמשים בדרך, לצד פגיעה בחוק ובאוכפיו ותחושת ערעור בטחון הציבור בכבישים וברחובות הערים. וכך נקבע בע"פ 291/13 אברהמים נגד מדינת ישראל (מיום 22.12.13):

"העבירה של סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה טומנת בחובה פוטנציאל סיכון משמעותי לציבור משתמשי הדרך. מביצועה ניכר זלזול בחוק ובמשרתי הציבור האמונים על אכיפתו.

פגיעה זו, בערכים חשובים בשיטתנו, היא העומדת בבסיס מגמת הפסיקה להחמרת הענישה בגינה".

בנוסף, בביצוע עבירת הפקרה, נפגע הערך של עזרה לזולת, והחובה המוסרית לעצור ולעמוד על הנזקים שנגרמו כתוצאה מהנהיגה והתאונה. עם זאת, הוראת החיקוק בה הורשע הנאשם משקפת יסוד נפשי של רשלנות, ועוצמת הפגיעה בערך המוגן נגזרת מנתון זה.

20. באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה לפי סעיף 40ט(א) לחוק העונשין, יש להדגיש את נהיגתו המסכנת של הנאשם והנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירות. כפי שתואר בכתב האישום המתוקן, נהיגתו הפרועה של הנאשם כללה נסיעה במהירות גבוהה על שול בצד הדרך, חציית צמתים באור אדום במהלך מרדף משטרי, סטיה אל עבר נידת משטרה אשר גרמה לרכבים נוספים לסטות ממסלולם וגרימת תאונה. ציר הנסיעה כלל גם נהיגה בעורקי תחבורה ראשיים. כאילו לא די באלו, הרי שלאחר גרימת התאונה, המשיך הנאשם בנהיגה פרועה מבלי שעמד על תוצאות התאונה או הזעיק עזרה. נראה, כי אך בנס הסתיים האירוע בנזק לרכוש, במיוחד לאור העובדה שרכבו של גולן נהרס כליל כתוצאה מהתאונה.

21. תיקון 113 מתווה את החובה להתייחס לנתוני האינדיבידואליים של העושה כחלק מנסיבות ביצוע העבירה, ולצורך קביעת מתחם העונש ההולם, למשל בסעיפים 40ט(א)(6) ו- (9):

"המחוקק הכיר אפוא במצב בו הנאשם נמצא אחראי למעשיו, אך יכולתו להבין או להימנע מהמעשה נפגמה במידת-מה, או שהוא קרוב לסייג לאחריות פלילית, ויש בכך כדי להפחית את מידת האשם המוסרי של הנאשם..." (ע"פ 1865/14 פלוני נגד מדינת ישראל [4.1.16], בפסקה 5 לפסק-דינו של כב' השופט עמית).

22. לענייננו, שאלת מצבו הנפשי של הנאשם היא מכרעת לשאלת מתחם העונש ההולם, לאחר שהוסכם בין ב"כ הצדדים, כחלק מהסדר טיעון, כי אכן חל סעיף 40ט(א)(9) שעניינו קרבה לסייג לאחריות פלילית. כפי שפורט לעיל, חוות-דעתו של פרופ' פניג מעלה, כי מבחינה פורמאלית הנאשם היה אחראי למעשיו בעת ביצוע העבירות ולא היה במצב פסיכטי; עם זאת, הסכמת ב"כ הצדדים מביאה לידי ביטוי את ההערכה, כי במהלך ביצוע העבירה היה הנאשם במצב נפשי לא רגיל - במצב היפומאני שפגע בשיפוטו, וקרוב לפטור מאחריות פלילית. יש בנתון זה כדי להשליך במישרין לעניין מידת אשמו של הנאשם במסגרת עקרון ההלימה, ובמילותיו של כב' השופט עמית:

"מידת אחריותו המוסרית של העבריין למעשה שביצע נגזרת מגודל הפגיעה בתפיסת המציאות ובמידת השליטה שלו על מעשהו בשל מצבו הנפשי, ובהלימה לכך, על בית המשפט לגזור את עונשו לקולה או לחומרה..." (פסקה 12 לע"פ 10416/07 דולינסקי נגד מדינת ישראל [7.12.09]; להלן: **"ע"פ דולינסקי"**).

23. בפסיקת בית-המשפט העליון נקבע, כי המשקל שיש ליתן למצבו הנפשי של הנאשם בעת גזירת הדין היא שאלה "כמותית":

"... כל מקרה יש לבחון לגופו על פי נסיבות ביצוע העבירה וחומרתה ועל פי נסיבות האישיות של הנאשם. במכלול הנסיבות הקשורות למבצע העבירה, יש לבחון את סוג ההפרעה הנפשית ועוצמתה, ועד כמה הוגבלה בעטיה יכולתו - לא עד כדי חוסר יכולת של ממש כאמור בסעיף 34ח - להבין את אשר הוא עושה או להימנע מעשיית המעשה. על מידת הפגיעה ביכולתו של מבצע העבירה להבין את מעשהו או להימנע ממנו, ניתן ללמוד ממכלול הראיות, לרבות מעשיו של מבצע העבירה לפני האירוע, במהלכו ולאחריו וכן מחוות דעת מומחים (ראו בפסקה 11 לע"פ דולינסקי).

24. בנוסף לחוות-דעתו הברורה של פרופ' פניג, המסמכים שהגיש הסניגור מעלים כי בתקופת ביצוע העבירות הנאשם לא היה מאוזן תרופתית, עו"ס הדיור המוגן היה מודאג מהתנודות הקיצוניות במצב-רוחו ובתפקודו, ואף דיווח באופן ספציפי על התנהלות מסכנת של הנאשם בכבישים. נסיבות ביצוע העבירות גם הן מעידות על הפעלת שיקול-דעת מוטעה והתנהגות אימפולסיבית וחסרת שיפוט, ולא דווקא על דפוסים עברייניים.

25. אלמלא מצבו הנפשי של הנאשם, ראוי היה לשולחו אל מאחורי ובריה בהתאם למדיניות הענישה העקבית של בית-המשפט העליון, לפיה קיים צורך להחמיר בעונשם של אלו המסכנים את שלום הציבור בנהיגה פראית ומסוכנת, במיוחד על רקע המציאות היומיומית בכבישים בארצנו, שאינה בטוחה מטבעה (ראו, למשל, דבריו של כב' השופט ג'ובראן בע"פ 1925/14 **עלוש נ' מדינת ישראל** [8.2.15], פסקה 11).

בהתחשב במדיניות ענישה זו ובנסיבות ביצוע העבירות - מבלי ליתן משקל למידת אשמו של הנאשם, ניתן היה לקבוע מתחם עונש הולם שנע בין 24 - 60 חודשי מאסר בפועל (ראו, למשל; ע"פ 3641/14 **מדינת ישראל נגד חסונה** [2.7.14], ע"פ 2330/14 **רוימי נגד מדינת ישראל** [11.9.14]).

26. אלא, שלאור כל האמור לעיל שוכנעתי, כי יש ליתן משקל של ממש לשאלת מצבו הנפשי של הנאשם בקביעת המתחם ובגזירת דינו. הנאשם סובל מהפרעה נפשית אשר לה השלכה במישרין על מידת אשמו באירועים, כשקביעה זו מובילה לכך שיש לקבוע מתחם עונש הולם שהרף התחתון שלו הוא נמוך באופן משמעותי מהמתחם ה"רגיל" והמתבקש בנסיבות אלו, ונע בין 12 - 48 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר על תנאי, רכיב כספי ופסילת רשיון נהיגה לתקופה הנעה בין 4 ל - 10 שנים.

27. חרף האמור, שוכנעתי שאין מקום לשלוח את הנאשם אל מאחורי סורג ובריה, ויש מקום ללכת לקראתו מעבר למתחם העונש המקל שנקבע ולחרוג ממנו מטעמי שיקום, לפי סעיף 40ד' לחוק העונשין. נראה, שלאחר שנים רבות של חוסר תפקוד, העדר אבחון ונכונות לטיפול, הנאשם נמצא היום במסגרת מארגנת ומגנה, ומלווה גם במעקב רפואי מתאים. כפי שעולה מהמסמכים ומהעדויות שנשמעו,

הנאשם מתגורר כיום בדיור מוגן, זוכה להכוונה והדרכה של עובד סוציאלי ומדריכה עימם הוא משתף פעולה, ומשולב במקום תעסוקה מוגן. הוא מצוי במעקב רפואי, מתמיד בדרך כלל בנטילת הטיפול התרופתי, ובכל מקרה של ירידה בתפקוד, הגורמים המטפלים התומכים בו בעלי יכולת להתריע על מצבו לרופאים במקום המגורים. שירות המבחן אינו הגורם המתאים לטיפול בנאשם (ועל כן לא קיימת המלצה טיפולית), אך לדידי יכול השירות לשמש גורם מפקח אשר מקבל דיווחים אודותיו, וכך להשית צו מבחן שיהיה בעל אופי הרתעתי על-מנת לשמר תפקוד סביר של הנאשם מבלי שיסתבך בפלילים.

28. לכך יש להוסיף, כי שליחתו של הנאשם אל מאחורי סורג ובריה תגדע את ההליך השיקומי שהוא מצוי בעיצומו, תגרום להתדרדרות במצבו ולמשבר אשר יכול ונזקיו יהיו בלתי הפיכים. הנאשם הודה במיוחס לו, עבר עיבוד העבירות עם שירות המבחן ועם העו"ס המטפל, ואני מוכנה להניח לזכותו כי ההליך המשפטי והאפשרות המוחשית כי יושת עליו מאסר בפועל הרתיעו אותו. יחד עם זאת, עולה צורך להעביר לנאשם מסר הולם הקשור להתנהלות בדרכים, גם נוכח עברו התעבורתי.

29. לאחר שנקבע מתחם עונש הולם המשקף את מצבו הנפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירות ונוכח תהליך השיקום שהוא מצוי בעיצומו, אני קובעת כי הנאשם ירצה עונש מאסר בדרך של עבודות שירות, לאחר שנמצא כשיר לכך (עם מגבלות). לצד עונש זה, יושת עליו צו מבחן על-מנת להבטיח המשך שהותו במסגרת מארגנת מחד גיסא, ואת האפשרות לגזור את דינו מחדש ככל שישוב לסורו מאידך גיסא, פסילה בפועל ממושכת המצויה מעל לרף התחתון של המתחם שנקבע, ופיצוי לגולן שרכושו ניזוק בתאונה ולא זכה לסיוע מצידו של הנאשם.

30. לאור כל האמור לעיל, גוזרת את דינו של הנאשם כדלקמן:

מאסר בפועל של 6 חודשים אשר ירוצו בדרך של עבודות שירות.

עבודות השירות יבוצעו בבית חב"ד קרית שמונה או בכל מקום עבודה אחר עליו יורה הממונה והחל מיום 23.2.2017, כמפורט בחוות-דעת הממונה מיום 27.10.16.

מובהר לנאשם, כי עליו לעדכן את משרד הממונה בכל שינוי, אם יחול, בכתובת מגוריו. כמו-כן, עליו לעמוד בדרישות ובכללי המסגרת, כאשר כל הפרה בעבודות השירות תביא להפסקה מנהלית וריצוי העונש במאסר ממש. הנאשם מוזהר באופן מפורש, כי אין לשנות אלכוהול במהלך העבודה ואין להגיע בגילופין למקום העבודה, כאשר התנהגות מסוג זה תהווה עילה להפסקה מנהלית של עבודות השירות.

10 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור בתוך 3 שנים מהיום עבירות בהן הורשע.

על הנאשם לשלם לאילן גולן פיצוי בסך של 3000 ₪. סכום זה יופקד בקופת בית-המשפט עד ליום 1.4.17. לא יופקד הפיצוי במועדו, יישא הפרשי הצמדה וריבית מיום גזר-הדין ועד התשלום המלא והגבייה תועבר למרכז לגביית קנסות.

על ב"כ המאשימה למסור את פרטי נפגע העבירה למזכירות בית-המשפט תוך 7 ימים ולהודיע לו לאלתר אודות הפיצוי שנפסק לטובתו.

הנאשם ישלם קנס בסך 3000 ₪ או 30 ימי מאסר תמורתו, וזאת עד ליום 1.7.17.

אני פוסלת את הנאשם מלהחזיק ו/או מלקבל רשיון נהיגה לתקופה של 5 שנים, אשר יימנו מיום 11.11.14.

אני פוסלת את הנאשם מלהחזיק ו/או לקבל רשיון נהיגה לתקופה של 3 שנים באם בתוך 3 שנים מהיום יעבור עבירות בהן הורשע ו/או עבירה של נהיגה בזמן פסילה.

ניתן בזאת צו מבחן למשך 12 חודשים מהיום, אשר יישא אופי מעקבי, על-מנת שיהיה פיקוח אחר המשך תהליך השיקום של הנאשם, כאשר שירות המבחן רשאי לפנות לעו"ס הדיור המוגן מטעם ארגון "ק.ט.ב" לצורך כך או לרופא המטפל.

הוסבר לנאשם שהפרה של צו המבחן עלולה להביא לגזירת דינו מחדש.

הודעה זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים.

המזכירות תעביר העתק מגזר-הדין לממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן.

ניתן היום, כ"ב כסלו תשע"ז, 22 דצמבר 2016, במעמד הנוכחים.